

УДК 378.147

РУКАСОВА Світлана Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технології виробів легкої промисловості та дизайну

ПОЛЯКОВА Світлана Єгорівна,

старший викладач кафедри технологій виробів легкої промисловості та дизайну

РОЩИНА Наталія Сергіївна,

студентка технологічного факультету,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
e-mail: tvlpd-1988@ukr.net

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД В НАВЧАННІ ПРИ ОПАНУВАННІ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглядається комплексний підхід до вивчення дисциплін пов'язаних з художнім конструюванням одягу у системі підготовки майбутніх фахівців професійної освіти. Для опанування знань наводиться структура робіт яка найкраще впливає на набуття вмінь, навичок та отримання кінцевого результату, а саме створення моделей одягу. Показано тісний зв'язок аудиторних занять з гуртковими, та новий погляд на народний український костюм.

Ключові слова: комплексний підхід, конструювання, моделювання, професійне навчання, заняття в гуртку, ансамбль одягу, колекція моделей.

Постанова проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Відповідно зі змінами в педагогічній освіті вища школа переходить на новий рівень підготовки вищої професійної освіти. Це прагнення узгоджувати мету і результати освіти з реальними вимогами здобувачів, випускників ВНЗ, роботодавців і суспільства.

Підвищення якості освіти є першочерговим завданням. У зв'язку з цим на перший план виступає актуальна проблема засвоєння науково-технологічних підходів до освіти. Для рішення цієї задачі в професійній освіті поряд з іншими технологіями необхідні і технології формування професійних компетенцій, а саме компетенцій конструкторської діяльності.

Професійні компетенції дизайнера костюму повинні забезпечувати випуск конкурентноспроможної продукції, яка має високі естетичні і утилітарні властивості, щоб відповідати вимогам і смакам споживачів.

Специфіка художньо-конструкторської діяльності вимагає від майбутнього спеціаліста суворой логіки мислення конструктора і емоційно-образного сприйняття художника; саме вона не дозволяє механічно використовувати досягнення практики, викладання мистецтва і технічного конструювання у процесі виховання художника-конструктора. Тут повинні бути спеціальні методичні підходи. Відповідно з цим в освітньому процесі повинно здійснюватись переміщення акцентів на результати навчання яке є головним підсумком освітнього процесу [1].

Важливу роль в покращенні якості знань майбутнього фахівця грає удосконалення процесу навчання, а саме покращення знань в проектуванні та виготовленні нових моделей одягу. Будучи предметом індивідуального користування, одяг одночасно є об'єктом прикладного мистецтва. Що виражається в його формі, зовнішньому вигляді, способах художнього оформлення, відповідності моди та інших факторів [2].

Під впливом вимог, які зростають до одягу відбувається зміна його форми. Все це необхідно враховувати при створенні одягу в умовах ВНЗ. Комплексний підхід при проектуванні нових моделей одягу допоможе краще сприймати інформацію з суміжних дисциплін. Важливе місце у вивченні того чи іншого матеріалу займає практика. Щоб знання на завжди відклались у розумі необхідно застосовувати їх на практиці, а саме: робити ескізи швейних виробів, розробляти конструкції моделей, та їх перетворення за задумом. Практичні заняття дозволять набути умінь та навички, розвинути художнє мислення та отримати радість від результатів праці. Поглиблення знань можна отримати і закріпити у науковому гуртку.

Аналіз основних досліджень і публікацій дослідження та публікації. В наш час вимоги до навчальної літератури постійно зростають і це зумовлено необхідністю нових підручників і методик у яких був би відображений сучасний підхід до художнього проектування. В наш час є велика кількість методик, але одні з методик конструювання не сприяють розвитку художнього смаку і самостійності. В інших отримані знання, умінь та навички недостатньо закріплюються на практиці. Проблеми теорії та практики політехнічної освіти трудового і професійного навчання розкриті в роботах Н.И. Гур'янова, Л. М. Литвіної.

Проблемі вдосконалення конструкторської підготовки присвячені дослідження В. Петрової, О. Сугак, Т. Коржавіної, Е. М. Мотузової.

Деякі аспекти художньої і декоративно-прикладної діяльності школярів розглянуті в працях педагогів дослідників Н. Ростовцева, А. Хворостової, О. Тарасової, Л. П. Чижикової та ін.

Питанням розвитку творчих здібностей здобувачів в процесі конструкторської або декоративно-прикладної діяльності присвячені роботи І. В. Сарганова, Ф. М. Пармона.

Таким чином, більшість наукових досліджень в яких розглядалися деякі аспекти організації учбової, конструкторської або декоративно-прикладної діяльності, базуються на матеріалах загальноосвітніх шкіл, художньо-графічних факультетів, педагогічних ВНЗ і не розкривають особливості становлення професійних якостей здобувачів.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є аналіз і використання комплексного підходу при вивченні дисциплін конструювання та

моделювання на технологічних факультетах педагогічних університетів при підготовці здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зі всіх видів декоративно-прикладного мистецтва в самому тісному зв'язку з людиною знаходиться мистецтво конструювання та моделювання костюму. Використовуючи в своїй роботі все багатство художніх засобів, художник-модельєр ніби створює збиральний образ сучасної людини, формує його естетичний ідеал. Тому він отримує різноманіття моделей, щоб задовольнити всі типи людей відповідно їх віку, темпераменту, характеру – всьому що створює особистість людини [3].

Створюючи предметний світ художник тим самим впливає на суспільство в якому він мешкає. В свою чергу і суспільство, його ідеї, естетичне уявлення постійно впливають на творчість художника. Вищі навчальні заклади, а саме професійна освіта, повинні готувати різнобічних фахівців [4].

В процесі навчання майбутній фахівець повинен опанувати не тільки професійні знання і навички, а і творче осмислення галузі, що вивчається. При цьому особливо важливим є тісний зв'язок всіх дисциплін: конструювання, моделювання, основ композиції, живопису, малюнку, пластичної антропології і біомеханіки, історії костюму, архітектоники об'ємних форм, технології швейного виробництва [5].

Сукупність цих дисциплін сприяє загальному розвитку і формуванню спеціаліста, який буде володіти і професійними знаннями, і загальною художньою культурою. Майбутній фахівець, повинен вирішувати творчі задачі на рівні сучасних вимог, вміти створювати як одиничні моделі так і цілі колекції, розуміти прийоми і засоби побудови креслення конструкції моделі, уявляючи її зв'язок з предметним середовищем. Він повинен вміти спостерігати, відчувати змінення світу який нас оточує, особливо моди, логічно мислити, мати розвинуту уяву. Крім того, при роботі над формою костюму здобувач повинен добре знати анатомію і морфологію, а знання з основ кольорознавства допоможуть грамотно побудувати ансамбль, узгоджуючи його колорит з образом конкретної людини. Робота студентів з художнього оформлення одягу розглядається у зв'язку людини і костюму; призначення і форми; форми і матеріалу.

Навчальний процес завершується творчим проектом і це вже початок творчого шляху майбутнього фахівця.

Автор творчого проекту повинен проявити себе як фахівець здатний в своїй практичній діяльності, формувати зовнішній образ людини, з використанням всіх специфічних можливостей.

Створюючи сучасний костюм неможливо не оглядатися на минуле і не використовувати народні традиції в житті, мистецтві, костюмі.

Майбутні фахівці професійної освіти технологічного факультету захоплюються народним українським одягом і це надихає їх на створення колекцій сучасного одягу з використанням народних мотивів. Використовуючи знання, які вони отримують з комплексного навчання на факультеті, студенти поглиблюють їх у гуртку «Культура костюму у сучасному суспільстві». Гурток існує сім років. Використовуючи виразні художні прийоми – форму і народний крій, фактуру і пластику матеріалів, характер і колорит декору, гуртківці знаходять свої засоби для емоційного вираження моделей. Тканини, що нагадують домоткані, прикраси, ручна вишивка, м'які форми, народний український колорит, думками переносять нас у минуле, але форма одягу, сучасні матеріали нагадують, що це сучасний одяг з елементами національного українського костюму. Практичні навички у гуртку з проектування одягу полегшують процес навчання, дають додатковий час в набутті професійних навичок. У своїй роботі ми використовуємо тканини і матеріали, які були здебільшого використані раніше.

В цілому створення колекції передбачає наступний порядок:

1. Ми звертаємо увагу на нові сучасні тканини та матеріали які вимагають застосування у кожній конкретній колекції моделей.

2. Проводиться аналіз існуючих колекцій, сучасного напрямку моди, літературних джерел та інших матеріалів корисних для створення моделей.

3. Глибоко вивчається обране джерело натхнення. У нашому випадку це вічно живе мистецтво національно українського костюму.

4. На основі джерела натхнення здобувачі роблять ескізи сучасних моделей з використанням національних елементів в одязі. Велика кількість зроблених ескізів (10–15) дає можливість обрати найкращі. Виховання у сучасній молоді здатності вибирати – важлива основа для розвитку смаку і формування особистого стилю.

5. Найкращі моделі гуртківці виконують в колористичному оформленні. Підбір кольорових рішень здійснюється на палітрі і це дає можливість набрати найкращі варіанти колористичного рішення майбутньої колекції.

6. Наступним етапом підбираємо матеріали, оздоблення, прикраси та інше.

7. Виготовленню готових моделей з матеріалів передують розробка конструкції, яку виконують гуртківці на конкретну фігуру (частіше на себе).

8. Перетворення креслення конструкції відповідно до конкретної моделі добре закріплює знання з моделювання на площині. Це етап робіт дуже відповідальний, тому складні моделі треба добре відпрацювати і перевіряти.

9. Особливий етап – виготовлення головних уборів. Використовуються природні матеріали: ягоди калини, колоски пшениці, штучні квіти та матеріали.

10. Найбільш очікуваний етап – це показ моделей на технологічному факультеті. Показ моделей є великим стимулом за ради якого здобувачі швидше і краще опановують всі дисципліни на технологічному факультеті, які сприяють виконанню комплексного завдання, як результату практичної діяльності.

Робота в гуртку “Культура костюму у сучасному суспільстві” ніколи не закінчується. Виникають нові ідеї, одні моделі замінюються іншими і все знов повторюється.

Висновки. Потреба оточити себе красивими речами, а головне зробити костюм індивідуальним – притаманна людині всіх часів і народів. Проектування одягу у сучасному розумінні – це сукупність робіт зі створення нового зразка виробу, які включають наукові дослідження, техніко-економічні розрахунки, та обґрунтування, створення ескізів моделей його деталей, виготовлення та апробацію дослідних зразків.

Основною причиною зміни форм одягу є сама людина з її вимогами. Адже від того як людина почуває себе в одязі залежить і її зовнішній вигляд, настрої, здоров'я і працездатність. Прагнення до обнови – це природна необхідність, яка стимулює її зовнішні життєві сили, тим самим створюючи позитивні умови для плідної праці.

Отже, проблеми художньо-конструкторської освіти можуть бути вирішені тільки комплексним підходом вивчення дисциплін, загальними зусиллями викладачів художньої і конструкторської професій, які вимагають підготовки фахівців на основі глибоких знань і різних форм практичної діяльності. Також необхідний органічний зв'язок між наукою і практикою, конструкторською і художньою сферами для об'єднання їх в цілісні цикли. Перевірка сформованості конструкторської готовності здобувачів здійснюється за результатами діяльності у процесі оцінювання одиничних моделей, колекцій одягу та їх теоретичних аналізів.

Список використаної літератури

1. Козлова Т.В. Стиль в костюме XX века / Т.В. Козлова, Э.В. Ильичева – М. : МГУ, 2003. – 205 с.
2. Коньшева Н.М. Методика трудового обучения младших школьников (Основы дизайнобразования) / Н.М. Коньшева. – М. : Академия, 1999. – 192 с.
3. Атутов П.Р. Связь трудового обучения с основами наук (кн. для учителя) / П.Р. Атутов – М. : Просвещение, 1983. – 128 с.
4. Петушкова Г.И. Проектирование костюма / Г.И. Петушкова. – М. : Академия, 2004. – 238 с.
5. Печенюк Т. Колорознавство / Т. Печенюк. – К.: Грані-Т 2010. – 191 с.

References

1. Kozlova, T.V., Il'icheva, E.V. (2003). *Style in a Suit of the Twentieth Century*. Moscow: Moscow State University. (in Russ.).
2. Konyshcheva, N.M. (1999). *The Technique of Labor Training of Younger Schoolboys (Fundamentals design-education)*. Moscow Academy. (in Russ.).
3. Atutov, P.R. (1983). *Labor Training Connectivity with the Fundamentals of Science (the Book for Teachers)*. Moscow: Education. (in Russ.).
4. Petushkova, G.I. (2004). *Costume Design*. Moscow Academy. (in Russ.).
5. Pechenyuk, T. (2010). *Cromatics*. Kyiv: Grani-T. (in Ukr.).

RUKASOVA Svitlana,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of technology of products of light industry and design

POLYAKOVA Svitlana,

senior lecturer of the Department of technology of products of light industry and design

ROSHCHINA Natalia,

student of the Faculty of technology, the direction of “Professional education”
SHEE “Donbas State Pedagogical University”
e-mail: tvlpd-1988@ukr.net

AN INTEGRATED APPROACH TO TRAINING IN THE MASTERY OF FUTURE PROFESSIONALS IN VOCATIONAL EDUCATION ART AND DESIGN ACTIVITIES

***Abstract.** The article discusses an integrated approach to the study of the disciplines associated with artistic construction of clothing in the system of training of future specialists in professional education. For learning the structure works best affects the acquisition of skills and obtain the final result, namely the creation of models of clothes. Shows close relationship of classroom time with Gordonii, and a new look on the Ukrainian folk costume.*

An integrated approach to the design of new models of clothes can help to better perceive information and to learn related subjects. Deepening of knowledge in the designing of the clothes will help the classes in the international scientific circle. To improve learning outcomes and contributes to shutdown – a a creative project, that unites the whole complex of knowledge and is aimed at creating the outer image of the person using all the specific possibilities.

Gaining knowledge in the circle for the design of clothes applicants are fond of Ukrainian folk clothes, traditions in life, art and costume. Using national cut, shape, texture and plasticity of materials, the character and flavor of the decor, the club are preparing a collection of models of clothes with elements of national Ukrainian costume, which is then demonstrated in the faculty of technology.

The collection provides an insight into modern materials, analysis of existing collections, contemporary fashion trends, literary sources and other materials useful to create models. Favorites studied deeply the source of inspiration, in our case it is always the live art national Ukrainian costume. On the basis of source of inspiration applicants make sketches of modern models, using the national elements of clothing. A large number of thumbnails gives you the opportunity to choose the best. The education of the modern youth the ability to choose is an important basis for the development of taste and the formation of personal style. The best models of the circle and perform color registration. The selection of colors is done on the palette and it gives you the opportunity to recruit the best options for the color palette of the future collection. The next step we select the materials, finishes, decoration and so on. The production ready models of materials poperedu design, which is performed by members on a specific figure. Conversion of design drawing in accordance to the specific model well establishes knowledge on the modeling on the plane. Special stage – the manufacture of hats. Are used natural materials: viburnum berries, ears of wheat, artificial colors and materials. The most anticipated stage – a fashion show at the faculty of technology. The show models are a great incentive for which applicants faster and better master all the disciplines in the faculty of engineering that contribute to the implementation of complex tasks as the result of practical activities.

An integrated approach of learning, shared the efforts of the teachers of art and design profession, the intrinsic link between science and practice contributes to improving the quality of education, assimilation of scientific and technological approaches to learning.

Key words: holistic approach, designing, modeling, professional education, club activities, clothing, collection models.

Одержано редакцією 14.06.2016
Прийнято до публікації 18.06.2016